

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze Środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Mińsk Litewski

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

zbiory Mińskiego Koła Warszawskiego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Daty działalności / zakres czasowy:

1916

Dostępność

Dostępne szerszej publiczności

Typ instytucji w relacji wobec pamięci

Rodzaj pamięci

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE –		1916:

województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY		
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW		
GODZINY OTWARCIA		
DYREKTORZY		
ZARZĄDCA		
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)		

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Wydział Opieki nad zabytkami przeszłości przy C.K.O. w Mińsku Litewskim

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Ochrona ginących zabytków poprzez podobizny (zdjęcia, rysunki) i opisy, zapewniające przekazanie potomności dziedzictwa przeszłości regionu.

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Zarząd Koła: Stanisław Nekanda Trepka, Jan Witkiewicz, Bogusław Adamowicz, Karol i Ryszard Biske, Stanisław Dangel, Jan Borucki, Tadeusz Korzon, Jan Jelski
Rada Nadzorcza: Henryk br. Weyssenhoff, Aleksy Chrzanowski, Ignacy Witkiewicz, Zenon Łęski, Michał hr. Kossakowski, Włodzimierz Koryński, Tadeusz Korzon

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Komitet Obywatelski m. Warszawy, Centralny Komitet Obywatelski (CKO) Królestwa Polskiego w Rosji
polska organizacja samopomocowa działająca na terenie Rosji w latach 1915–1918

Oficjalnie ukonstytuował się 24 sierpnia 1915 r. na Zebraniu Ogólnym członków CKO w Piotrogradzie

http://bazhum.muzhp.pl/media//files/Annales_Universitatis_Mariae_Curie_Sklodowska_Sectio_F_Historia/Annales_Universitatis_Mariae_Curie_Sklodowska_Sectio_F_Historia-r1995-t50/Annales_Universitatis_Mariae_Curie_Sklodowska_Sectio_F_Historia-r1995-t50-s235-257/Annales_Universitatis_Mariae_Curie_Sklodowska_Sectio_F_Historia-r1995-t50-s235-257.pdf

Kalendarium (historia instytucji)

1916, marzec - utworzenie Wydziału Opieki nad zabytkami przeszłości przy C.K.O. w Mińsku Litewskim

1916 - organizacja w Mińsku Wystawy obrazów malarzy Polskich współczesnych

1917 - organizacja w Mińsku retrospektywnej wystawy sztuki

W marcu 1916 r. w związku ze zniszczeniami zabytków i kolekcji w związku z działaniami wojennymi na terenach Wołynia zdecydowano się na utworzenie Wydziału Opieki nad zabytkami przeszłości przy Centralnej Komisji Obywatelskiej w Mińsku Litewskim. Koło zostało podzielone na kilka sekcji, w tym historyczną, artystyczną i architektoniczną. Jego głównym zadaniem stało się fotografowanie i opisywanie najciekawszych zabytków architektury, ratowanie zabytków ruchomych znajdujących się w rękach handlarzy poprzez ich zakup lub pośredniczenie w sprzedaży do rąk polskiego nabywcy. Wydział założył na terenie miasta własne składy, w których gromadzono obiekty wywiezione z terenów objętych działaniami wojennymi, m. in. z Mira, Obrynia, Nowopola. W ramach zabezpieczenia prowadzono inwentaryzację obiektów. Do 1918 r. wykonano ok. 4000 fotografii i rysunków zabytków budownictwa polskiego na Białej Rusi, ok. 4000 danych informacyjnych o zabytkach budowniczych, ok. 100 placów dawnych budynków i miast, 60 placów drewnianych cerkiewek.

Koło zorganizowało dwie wystawy czasowe prezentujące twórczość artystyczną, prowadziło inwentaryzację terenową oraz organizowało wykłady (21 odczytów dla szerszej publiczności z dziedziny sztuki, historii i literatury). Ponadto z inicjatywy Koła rozpoczęto druk kartek pocztowych z zabytkami architektonicznymi z terenu nowogrodzkiego oraz opracowano kwestionariusze instruujące sposób właściwego opisu i inwentaryzacji zabytków budownictwa i obiektów ruchomych.

Koło zaangażowało się w utworzenie Wydziału Wykonawczego Polskich Instytucji Opieki nad Zabytkami łącząc organizacje po polskiej i rosyjskiej stronie frontu wojennego.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

1916: zbiory sztuki, księgozbiory, archiwa;

zabezpieczono 600 pak zawierających 36 000 obiektów: obrazy, sztychy, szkło i porcelana, tkaniny polskie, broń, cenne druki, archiwa; fotografie obrazów artystów polskich i zagranicznych;

Materiały dotyczące działalności polskich instytucji społecznych, kultury i życia polskiego w Mińsku, wojny, spraw obywatelstwa; kolekcjonowanie roczników polskich, czasopism wychodzących w Rosji, ok. 50 roczników, ciekawsze druki współczesne polskie, wycinki prasowe ok. 8000

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Strategia pozyskiwania zbiorów

Depozyty; zakupy;

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Do 1918: około 50 ekspedycji ratowniczych i inwentaryzacyjnych

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Wystawy czasowe

1916: Wystawa obrazów malarzy Polskich współczesnych, Mińsk

1917: Retrospektywna wystawa sztuki

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

Mińskie Koło Warszawskiego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości, "Tygodnik Illustrowany", 1918, nr 20-21, s. 254-255

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Mińskie Koło Warszawskiego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości, "Tygodnik Illustrowany", 1918, nr 20-21, s. 254-255

Ciekawe cytaty

"Mówiąc o inwentarzach przedmiotów sztuki, należy wspomnieć i o tem, iż szereg przedmiotów pierwszorzędnej wartości artystycznej został przez Koło formalnie odkryty, jak np. Autoportret Walentego Wańkowicza, obraz pędzla przypuszczalnie Rembrandta i inne. Wiele obrazów było przez Koło odrestaurowanych. Nabyto też kilka cenniejszych prac polskich artystów. Anormalne okoliczności, wśród których powstało Koło, zmusiły je do zajęcia się sprawami, nie należącymi właściwie do zakresu jego kompetencji. Sekcja historyczna, która wspólnie z artystyczną i architektoniczną, ogniskowała w sobie główną działalność Koła i której zadaniem pierwotnym było gromadzenie starych druków, aktów i wszelkich materiałów dotyczących historii polskich kresów, zmuszona została zająć się i materiałami ilustrującymi chwilę bieżącą i dotyczącymi współczesnego polskiego życia", Tygodnik Illustrowany 1918, s. 255

UWAGI:

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Data sporządzenia karty:

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

--

METADANE* (wypełnia redaktor/moderator portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	